

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
з дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни ОБОВ'ЯЗКОВА

(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:

кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства

Парфіненко А. Ю.

Розширений план лекцій

Розділ 1. Теоретичні основи міжнародних відносин та регіональних студій

Тема 1. Особливості освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

- 1.1. Роль регіональних студій в підготовці міжнародника
- 1.2. Міжнародні регіональні студії (країно/регіонознавство) в системі політичних та суміжних наук
- 1.3. Об'єкт та предмет міжнародно-політичного регіонознавства

Тема 2. Основні поняття та тенденції розвитку міжнародних відносин

- 2.1. Міжнародні відносини та світова політика
- 2.2. Суб'єкти та види міжнародних відносин
- 2.3. Основні тенденції розвитку міжнародних відносин
- 2.4. Зовнішня політика держави в системі міжнародних відносин.
Геополітика
- 2.5. Основні напрямки вивчення міжнародних відносин

Тема 3. Глобалізація як основна тенденція світового політичного процесу

- 3.1. Етимологія та зміст терміну глобалізація
- 3.2. Світова економіка і світова політика в умовах глобалізації
- 3.3. Регіоналізація як феномен розвитку глобального світу

Тема 4. Глобальні проблеми сучасності

- 4.1. Причини виникнення глобальних проблем
- 4.2. Класифікація глобальних проблем та їх взаємозв'язок
- 4.3. Сутність та прояв глобальних проблем у регіонах та країнах світу

Тема 5. Безпека у глобальному світі

- 5.1. Концепція безпеки у глобальному світі
- 5.2. Міжнародна та регіональна безпека
- 5.3. Конфлікти в контексті глобального розвитку

Тема 6. Політика і право у міжнародних відносинах

- 6.1. Мораль, право і політика як регулятори міжнародних відносин
- 6.2. Міжнародне право як соціальний інститут
- 6.3. Норми та принципи міжнародного права
- 6.4. Міжнародне право у сучасному світі

Тема 7. Типи міжнародних організацій і форми їх діяльності у світовій політиці

- 7.1. Класифікація міжнародних організацій
- 7.2. Цілі, функції та основні напрями діяльності міжнародних організацій

Розділ 2. Глобальні просторові структури як суб'єкти міжнародних відносин

Тема 8. Політична карата світу та особливості класифікації сучасних країн

- 8.1. Основні етапи формування політичної карти світу
- 8.2. Різноманіття країн сучасного світу та їхня класифікація
- 8.3. Форми державного правління, устрою та політичні режими країн світу

Тема 9. Просторово-регіональна структура світу

- 9.1. Критерії регіоналізації світу
- 9.2. Основні підходи до виокремлення регіонів світу в міжнародній практиці та науковій літературі

Тема 10. Типологія країн світу

- 10.1. Сутність типології й основні підходи до типологізації країн
- 10.2. Основні типології країн у сучасній науковій літературі

Тема 11. Міжнародні індекси і рейтинги країн у міжнародно-політичних дослідженнях

- 10.1. Роль міжнародних індексів у типологізації країн
- 10.2. Класифікація міжнародних індексів
- 10.3. Аналіз основних соціально-економічних та політичних індексів

Тема 12. Цивілізації як глобальні суб'єкти міжнародних відносин

- 12.1. Поняття культура і цивілізація
- 12.2. Теоретичні проблеми цивілізаційного підходу
- 12.3. Цивілізаційні аспекти економічного розвитку

Тема 13. Характеристика сучасних світових цивілізацій

- 13.1. Китайсько-конфуціанська цивілізація (сіоністська)
- 13.2. Японська цивілізація
- 13.3. Індуїстська цивілізація
- 13.4. Ісламська цивілізація
- 13.5. Африканська цивілізація
- 13.6. Західна цивілізація
- 13.7. Православна цивілізація

Тема 14. Геоекономічна структура світу

- 14.1. Походження і еволюція світового господарства
- 14.2. Європоцентризм світового господарства
- 14.3. Світосистемна теорія світового господарства

Тема 15. Міжнародні інтеграційні процеси та глобальні інтеграційні угруповання

- 15.1 . Суть і головні передумови міжнародної економічної інтеграції
- 15.2. Етапи розвитку інтеграційних процесів та їх особливості
- 15.3. Сучасні інтеграційні угруповання країн

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни ОБОВ'ЯЗКОВА

(обо'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:

кандидат історичних наук, доцент кафедри

туристичного бізнесу та країнознавства

Парфіненко А. Ю.

Теми семінарських занять

Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин

1. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки: класичний напрям, політичний ідеалізм, марксизм
2. Сучасні теорії міжнародних відносин: політичний реалізм, неореалізм та неолібералізм, модернізм, транснаціоналізм, неомарксизм

Тема 2. Основні поняття та тенденції розвитку міжнародних відносин

1. Вестфальська система міжнародних відносин
2. Віденська система міжнародних відносин
3. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин
4. Ялтинсько-Потсдамський світоустрій

Тема 3. Глобалізація як основна тенденція світового політичного процесу

1. Підходи до визначення поняття «глобалізація»
2. Соціальні, культурні, економічні та політичні виміри глобалізації
3. Регіоналізація в міжнародних відносинах

Тема 4. Глобальні проблеми сучасності

Глобальні політичні проблеми

- Джерела загострення глобальних проблем. Динаміка і аналіз глобальних проблем
- Угруповання глобальних проблем: проблеми між групами держав («Схід-Захід», багаті і бідні країни і ін.); проблеми, які породжені взаємодією суспільства і природи (забезпеченість енергією, паливом, сировинними ресурсами, прісною водою і т.д.); проблеми, пов'язані з системою «індивід-суспільство» (проблеми охорони здоров'я, освіти, демографії і т.д.)

Тема 5. Безпека у глобальному світі

1. Закон України про національну безпеку
2. Стратегія національної безпеки України
 - Пріоритети національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілі та основні напрями державної політики у сфері національної безпеки
 - Поточні та прогнозовані загрози національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов
 - Основні напрями зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки

- Напрями та завдання реформування й розвитку сектору безпеки і оборони
- 3. Рада національної безпеки та оборони, основи її управління
 - Завдання та склад РНБО
 - Функції та компетенція РНБО
 - Організаційно-правові основи управління в сфері національної безпеки України
- 4. Оцінка зовнішніх загроз національній безпеці України в Білій книзі України 2021 р.

Тема 6. Політика і право у міжнародних відносинах

1. Поняття і сутність міжнародного права
2. Джерела міжнародного права:
 - міжнародно-правовий акт;
 - міжнародні конвенції;
 - міжнародні звичаї;
 - загальні принципи права;
 - судові прецеденти;
 - правові доктрини;
 - міжнародна ввічливість,
 - національне законодавство,
 - односторонній акт,
 - декларація.
3. Основні принципи міжнародного права:
 - Принцип суверенної рівності держав
 - Принцип невтручання у внутрішні справи
 - Принцип рівноправ'я та самовизначення народів
 - Принцип незастосування сили або погрози силою
 - Принцип мирного вирішення міжнародних спорів
 - Принцип непорушності кордонів
 - Принцип територіальної цілісності
 - Принцип поваги до прав людини й основних свобод
 - Принцип співробітництва
 - Принцип добросовісного виконання зобов'язань за міжнародним правом

Тема 7. Типи міжнародних організацій і форми їх діяльності у світовій політиці

- Проаналізуйте поняття «міжнародна організація», «інтеграційне об'єднання»
- Виділіть територіальні та функціональні типи міжнародних організацій та

охарактеризуйте особливості їх діяльності

- Зобразіть на контурній карті світу універсальні та військово-політичні глобальні міжнародні організації країн. Охарактеризуйте інші типи глобальних організацій країн світу
- Охарактеризуйте чинники утворення, мету діяльності та склад неформальних організацій країн світу (БРІКС, ОСЕР, «Велика сімка», «Велика двадцятка» та ін.).

Тема 8. Політична карата світу та особливості класифікації сучасних країн

1. Політична карта Європи

Основні етапи розвитку політичної карати Європи.

2. Політична карта Азії

Формування політичної карти Азії. Розпад колоніальної системи і формування сучасної карти Азії. Типологія політико-географічних конфліктів і проблем. Проблема невизнаних держав. Народи без державності.

3. Політична карта Африки

Формування політичної карти Африканського континенту. Колоніальний розділ Африки. Останні роки колоніального правління та деколонізація Африки. Територіальні конфлікти в Африці

4. Політична карта Латинської Америки

Доколумбові цивілізації. Іспано-португальська колонізація. Деколонізація. Сучасні територіальні спори та конфлікти

5. Політична карта Північної Америки

Початок освоєння та заселення території США. Створення політичних інститутів в колоніях. «Проблема імперії». Нова політична система і територія країни. Регіональні відмінності США. Освоєння території і формування територіальної структури Канади. Регіональні відмінності Канади

6. Політична карта Австралії та Океанії

Тема 9. Просторово-регіональна структура світу

1. Поняття «макрорегіон», основні макрорегіону світу

2. Поняття геополітичного положення регіону. Основні характеристики геополітичного положення регіону

3. Геостратегічні лінії: поняття, функціональне значення

4. Поняття «центр» та «периферія» в геополітичному контексті

5. Європейський континент: Західна і Східна Європа, етапи історії і проблеми сучасного стану. Єдиний історико-культурний простір Європи. Формування Європейського Союзу.

6. Афроазійські макрорегіони

Культурно-історична диференціація. Близький Схід, Середній Схід. Арабський регіон. Культура і релігія як інтеграційний чинник в Азії. «Вічне місто» Єрусалим – унікальний регіон релігійної комунікативності. Етнічний регіоналізм. Фізико-географічна регіоналізація Азії. Фізико-географічна регіоналізація Африки. Економічний регіоналізм.

7. Регіоналізація Північної Америки
8. Австралія та Океанія

Тема 10. Типологія країн світу

Охарактеризуйте основні підходи до типологізації країн світу

1. За особливостями історико-географічного розвитку країн (переселенські, постколоніальні, постсоціалістичні, пострадянські та інші)
2. Типологія країн світу за концепцією «Трьох світів» («First World», «Second World», «Third World»)
3. Типологія країн за рівнем соціально-економічного розвитку: високорозвинені, середньорозвинуті країни та країни, які розвиваються
4. Типологія країн за рівнем розвитку капіталізму
5. Типологія країн за тенденціями індустріалізації

Тема 11. Міжнародні індекси і рейтинги країн в сучасних міжнародних відносинах

1. Охарактеризуйте за вибором один з індексів (рейтингів) країн світу.
 - індекс світової конкурентоздатності Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum);
 - індекс розвитку людського потенціалу;
 - індекси політичних та громадянських свобод організації «Freedom House»;
 - індекс економічної свободи Інституту Катона;
 - індекс глобалізації журналу «Foreign Policy» та консалтингової групи «A. T. Kearney»;
 - індекс трансформації Фонду Карла Бертельсманна (компоненти – статутний індекс та індекс управління);
 - проект під керівництвом А. Ю. Мельвіля (індекс державності);
 - індекс внутрішніх та зовнішніх загроз;
 - індекс потенціалу міжнародного впливу;
 - індекс якості життя;
 - індекс основ демократії;
 - індекс сприйняття корупції та барометр корупції неурядової організації «Transparency International»;

- індекс екологічної стійкості;
 - індекс свободи преси;
 - індекс брендів країн;
 - індекс щастя;
 - індекс розвитку електронного уряду;
 - індекс суспільства знань.
2. Проаналізуйте методика розрахунку одного з наступних індексів (рейтингу) використовуючи аналітичні матеріали або офіційний електронний ресурс організації, яка розробляє індекс (рейтинг):
- Індекс глобальної конкурентоспроможності;
 - Рейтинг конкурентоспроможності країн світу;
 - Індекс розвитку людського потенціалу;
 - Індекс легкості ведення бізнесу;
 - Індекс економічної свободи;
 - Індекс сприяння торгівлі;
 - Індекс конкурентоспроможності країн у сфері подорожей і туризму;
 - Індекс мережевої готовності;
 - Аналіз стійкості економічного розвитку (SEDA).

Тема 12. Цивілізації як глобальні суб'єкти міжнародних відносин

1. Цивілізація як категорія глобального політичного аналізу
2. Цивілізаційні аспекти економічного розвитку

Тема 13. Характеристика сучасних світових цивілізацій

Порівняльний аналіз світових цивілізацій:

1. Конфуціансько-буддійська цивілізація
2. Ісламська цивілізація
3. Індо-буддійська цивілізація
4. Західна цивілізація
5. Цивілізаційна динаміка України
6. Православна цивілізація

Тема 14. Геоекономічна структура світу

1. Етапи становлення та розвитку світового господарства
2. Європоцентризм світового господарства
3. Трьохярусна просторова структура світового господарства

Тема 15. Міжнародні інтеграційні процеси та глобальні інтеграційні угруповання

1. Основні риси та рівні міжнародної регіональної інтеграції
2. Виникнення і становлення європейської інтеграції
3. Регіонально-інтеграційні угруповання в Європі
 - Європейський Союз(ЄС)
 - Співдружність Незалежних Держав (СНД)
 - Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС)
 - Організація за демократію й економічний розвиток (ГУАМ).
4. Регіональні інтеграційні угруповання в Азії, Північній та Південній Америці, Африці
 - Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС)
 - Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН)
 - Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА)
 - Південний спільний ринок (МЕРКОСУР)
 - Економічне співробітництво держав Західної Африки (ЕКОВАС)

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
з дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини» _____

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії» _____

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії» _____

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:

кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства

Парфіненко А. Ю.

Орієнтовна тематика навчально-дослідних завдань (реферат)

1. Глобалізація: визначення, сутність, суміжні поняття.
2. Структура та ієрархія глобального політичного порядку.
3. Сутність і особливості глобальних політичних процесів.
4. Класифікація глобальних політичних проблем та критерії їх глобальності.
5. Процес і фактори трансформація світової політичної системи в глобальну політичну систему.
6. Розвиток ЄС як інтеграційного об'єднання в глобальному світі.
7. Глобальні міста в сучасній системі міжнародних відносин.
8. Національна та регіональна ідентичність в умовах глобалізації.
9. Міжнародний тероризм як глобальна політична проблема.
10. Проблема глобальної інформаційної безпеки.
11. Політичні аспекти глобальної енергетичної, сировинної і продовольчої проблем.
12. «Золотий мільярд» як глобальна проблема.
13. Глобальна демографічна проблема і здоров'я людини в контексті планетарної безпеки.
14. Екологічна політика і міжнародні екологічні відносини.
15. Світовий ядерний конфлікт і припинення гонки озброєнь.
16. Постіндустріальне суспільство: виникнення, розвиток перспективи.
17. Сучасні загрози міжнародній безпеці.
18. Геополітичний статус держави в глобальному світі.
19. Сценарії розвитку глобального світу в XXI столітті.
20. «М'яка сила» як ресурс зовнішньої політики держави.
21. Роль і значення іміджу країни в умовах глобалізації.
22. Фактори і показники відкритості національної економіки, та її значення в умовах глобалізації світового господарства.
23. Масштаби і характер транснаціонального бізнесу в сучасній світовій економіці.
24. Теорії політичної модернізації.
25. Особливості політичного устрою арабських країн: досвід парламентаризму.
26. Національні моделі соціальної держави.
27. Цивілізаційний підхід до вивчення країн світу.
28. Схід і Захід: протистояння чи діалог культур?
29. Особливості та роль Західної цивілізації в сучасному світі.
30. Особливості та роль мусульманської цивілізації в сучасному світі.
31. Роль протестантизму у становленні релігійної парадигми Заходу.
32. Китай – сучасне втілення найдавнішої цивілізації.
33. Японія в сучасному світі.
34. Політична культура країн Сходу.
35. Політична культура країн Заходу.
36. Особливості політичного устрою арабських країн.
37. Інтеграційні процеси в Латинській Америці.

- 38.Інтеграційні процеси в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.
- 39.Процеси політичної модернізації в країнах арабського Сходу.
- 40.Особливості процесів політичної модернізації Китаю.
- 41.Модернізація Аргентини на рубежі ХХ-ХХІ ст.: перехід від традиційного суспільства до постіндустріального.
- 42.Модернізація політичної системи Південної Кореї.
43. Модернізація Сінгапуру: історія, етапи, особливості.
- 44.Витоки Європейської інтеграції та її сучасне значення.
45. Релігійний ренесанс в сучасному суспільстві.
- 46.Основні політичні ідеології сучасності (лібералізм, консерватизм, соціалізм).
- 47.Витоки і сутність антиглобалізму.
- 48.Релігійний фундаменталізм як проблема світового політичного процесу.

Запитання до іспиту з дисципліни «Вступ до спеціальності»

1. Арнольд Тойнбі та його внесок у цивілізаційний підхід.
2. Вестфальська система міжнародних відносин.
3. Види географічного положення.
4. Види дипломатії.
5. Виникнення та еволюція національних держав.
6. Віденська система міжнародних відносин.
7. Властивості та види міжнародних відносин.
8. Географічне положення та його властивості.
9. Геополітика.
10. Геостратегія.
11. Глобалізація та економіка.
12. Глобалізація та політика.
13. «Холодна війна».
14. Глобальна демографічна проблема.
15. Глобальна екологічна проблема.
16. Глобальна продовольча проблема.
17. Глобальні енергетична та сировинна проблеми.
18. Глобальні проблеми сучасності.
19. Дипломатія як засіб здійснення зовнішньої політики.
20. Європоцентризм світового господарства.
21. Зовнішньополітична діяльність акторів міжнародних відносин.
22. Ідеалізм як напрямок в міжнародних відносинах.
23. Категорія «міжнародний регіон».
24. Категорія «регіональний простір».
25. Класифікація країн світу за особливостями географічного положення.
26. Класичний або традиційний напрям в міжнародних відносинах.

27. Коли і за яких умов утворюється національна держава?
28. Консульство та посольство.
29. Міжнародні відносини та світова політика.
30. Міжнародні індекси та рейтинги країн.
31. Міжнародні інтеграційні процеси та глобальні інтеграційні угруповання
32. Міжнародні неурядові організації.
33. Наукові підходи в країнознавстві.
34. Недержавні актори міжнародних відносин.
35. Неолібералізм.
36. Об'єкт та предмет регіональних студій.
37. Однополярний світ та багатополярний світ.
38. Основні етапи формування політичної карти Європи у ХХ ст.
39. Основні етапи формування політичної карти світу.
40. Основні критерії регіоналізації світу. Основні підходи до виокремлення світових регіонів.
41. Основні критерії типологізації країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
42. Основні напрямки вивчення міжнародних відносин.
43. Основні підходи до типологізації країн світу.
44. Основні теоретики цивілізаційного підходу та їх внесок у формування цивілізаційної концепції світоустрою.
45. Основні типології країн в науковій літературі. Типологія країн В. Вольського.
46. Охарактеризуйте індекс глобальної конкурентоспроможності країн Всесвітнього економічного форуму.
47. Охарактеризуйте індекс розвитку людського потенціалу.
48. Охарактеризуйте індекс розвитку людського потенціалу.
49. Периферійні підсистеми міжнародних відносин.
50. Період зародження науки «міжнародні відносини».
51. Політична карта Австралії та Океанії.
52. Політична карта Азії.
53. Політична карта Африки.
54. Політична карта Європи.
55. Політична карта Латинської Америки.
56. Політична карта Північної Америки.
57. Політичний лібералізм.
58. Політичний модернізм.
59. Політичний реалізм.
60. Політичний транснаціоналізм.
61. Поняття культура і цивілізація.
62. Походження та еволюція світового господарства.
63. Проблема міжнародного тероризму.

64. Провідні тенденції міжнародних відносин.
65. Регіональний рівень міжнародних відносин.
66. Регіональні студії (країно/регіонознавство) в системі політичних та суміжних наук.
67. Різноманітність країн світу та їх класифікація.
68. Роль регіональних студій (країно/регіонознавства) у підготовці міжнародника.
69. Роль релігії у становленні цивілізаційної спільності.
70. Роль та значення міжнародних індексів у типологізації країн. Класифікація індексів.
71. Світ-економіка та його структура.
72. Світова політика.
73. Світосистемна теорія світового господарства.
74. Суб'єкти міжнародних відносин.
75. Сутність глобалізації та її вплив на національну державу.
76. Сутність типології і основні підходи до типологізації країн світу.
77. Теоретичні проблеми цивілізаційного підходу.
78. Теорія політичної рівноваги.
79. Типи міжнародних організацій і форми їх діяльності у світовій політиці
80. Типологія країн ООН.
81. Транснаціональні міжнародні відносини.
82. Трьохярусна просторова структура світового господарства.
83. У чому виявляються особливості впливу культурної глобалізації на національну державу?
84. Форми державного правління, державного устрою та політичні режими країн світу.
85. Характеристика Африканської цивілізації.
86. Характеристика Західної цивілізації.
87. Характеристика Індійської цивілізації.
88. Характеристика Ісламської цивілізації.
89. Характеристика китайсько-конфуціанської цивілізації.
90. Характеристика Латиноамериканської цивілізації.
91. Характеристика Православної цивілізації.
92. Характеристика Японської цивілізації.
93. Центральні підсистеми міжнародних відносин.
94. Цивілізаційні особливості Сходу та Заходу.
95. Цілі та функції зовнішньої політики.
96. Чим відрізняються поняття «етнос» і «нація»?
97. Що Ви вкладаете у поняття «глобалізація»? Назвіть найхарактерніші прояви глобалізації?
98. Як Ви гадаєте, чи загрожує глобалізація відмиранню національної держави?
99. Ялтинсько-потсдамська система міжнародних відносин.

Приклад екзаменаційного білету

Харківський національний університет імені В.Н Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Освітньо-кваліфікаційний рівень	<u>бакалавр</u>
Спеціальність	<u>291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</u>
Спеціалізація	<u>Міжнародні відносини та регіональні студії</u>
Семестр	<u>01</u>
Форма навчання	денна
Навчальна дисципліна	<u>Вступ до спеціальності</u>

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 1

1. Міжнародні відносини та світова політика (15 балів).
2. Політичний лібералізм (15 балів).
3. Арнольд Тойнбі та його внесок у цивілізаційний підхід (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Протокол № 1 від «26» серпня 2021_року

Завідувач кафедри _____
(підпис)

(Анатолій ПАРФІНЕНКО)
(прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____
(підпис)

(Анатолій ПАРФІНЕНКО)
(прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
з дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни ОБОВ'ЯЗКОВА

(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:

кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства

Парфіненко А. Ю.

Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Особливості освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

- Вивчення літератури, підготовка есе на тему: «Ваш погляд на місце фахівців з міжнародних відносин та регіональних студій в сучасному світі»
- Особливості підготовки фахівців з міжнародних відносин та регіональних студій в провідних країнах світу

Тема 2. Основні поняття та тенденції розвитку міжнародних відносин

- Складання глосарію з основних термінів міжнародних відносин та регіональних студій

Тема 3. Глобалізація та регіоналізація

- Протиріччя глобалізації: глобалізм та антиглобалізм
- Вивчення літератури, підготовка есе на тему «Західні концепції глобалізації кінця ХХ – початку ХХІ ст.»

За працями: Б. Баді, У. Бек, Е. Гідденс, Р. Гілпін, П. Гірст, Дж. Грей, М. Кастельс, Р. Кеохейн, Р. Кілі, Т. Лоуї, Дж. Най, М. Олброу, К. Омае, В. Рейніке, Дж. Розенау, Г. Томпсон, Т. Фрідман та ін.

Тема 4. Глобальні проблеми сучасності

- Глобальні проблеми сучасності та цілі сталого розвитку
- Стратегія сталого розвитку України до 2030 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/user/Downloads/UNDP_Strategy_v06-optimized%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/UNDP_Strategy_v06-optimized%20(2).pdf)

Тема 5. Безпека у глобальному світі

- Особливості тероризму в умовах глобалізації
 - Гібридна війна як форма конфлікту й загроза міжнародній безпеці
- Ознайомлення з виданням Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для успішного руху вперед. Київ, 2019. [Електронне джерело] – Режим доступу: <http://dea.edu.ua/img/source/>

Тема 6. Політика і право в міжнародних відносинах

- Ознайомлення зі Статутом Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс] : від 26 червня 1945 р. – Режим доступу: http://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf

- Міжнародно-правова відповідальність держав за порушення норм міжнародного гуманітарного права

Тема 7. Типи міжнародних організацій і форми їх діяльності у світовій політиці

- Охарактеризуйте роль міжнародних організацій для економічного, соціального, культурного, політичного розвитку країн світу
- Виділіть найстарші глобальні міжнародні організації
- Ознайомтесь із особливостями діяльності та структурою ООН, використовуючи матеріали офіційного сайту організації. – Режим доступу: <http://www.un.org/> ; <http://www.un.org.ua/ua>
- Охарактеризуйте роль міжнародних організацій у глобалізаційному розвитку країн світу
- Виділіть найбільш активні глобальні та регіональні організації

Тема 8. Політична карата світу та особливості класифікації сучасних країн

- Підготовка презентації на тему «Суспільно-політичний профіль країни».

План і зміст презентації:

1. Історія країни – історія її господарського освоєння і формування території.
2. Державний та адміністративно-територіальний устрій країни; розглянути систему органів державної влади.
3. Географічні і кліматичні умови, природні ресурси країни. Розміри території країни, її геополітичне становище, середовище проживання, стан сільськогосподарських угідь, наявність корисних копалин, наявність зон надзвичайних ситуацій (повеней, землетрусів, лісових пожеж, вивержень вулканів і т.п.) – є важливими факторами функціонування регіональних систем.
4. Народонаселення країни, його динаміка (природна і міграція), розселення (дисперсне і групове, урбанізація – усе це виступає 20 країно утворюючими чинниками. Так є густонаселені країни («народ без простору») і малонаселені («простір без народу»).
5. Етнічний склад населення, особливості його культурного і релігійного життя визначають первинні форми місцевого суспільства (системи спорідненості, народні традиції, культури і обряди, релігійні інститути, мовна ситуація).
6. Економіко-географічне положення країни, що характеризується територіальним розміщенням продуктивних сил, співвідношенням основних галузей господарства, «господарських вузлів» і периферії регіону, наявністю пріоритетних галузей, що визначають спеціалізацію регіону. Важливим показником є розвиток інфраструктури, насамперед її

транспортної складової.

7. Політичний режим, політичні партії, законодавча і виконавча влада.
8. Культура, традиції, цінності, національна ідея.

Тема 9. Просторово-регіональна структура світу

- Ознайомитися із загальними основами регіоналізації світу за навчальним посібником Б. Яценка «Країнознавство: основи теорії»
- Історико-географічні регіони світу

Тема 10. Типологія країн світу

- Виділіть країни за фізико-географічними особливостями: океанічні, материкові, гірські, морські, не мають виходу до моря
- Створіть таблицю характеристики традиційних суспільно-географічних типологій країн: за рівнем розвитку суспільства; За особливостями історико-географічного розвитку країн (переселенські, постколоніальні, постсоціалістичні, пострадянські та інші)

Тема 11. Міжнародні індекси і рейтинги країн в сучасних міжнародних відносинах

- Створіть гістограму окремих груп країн за індексом розвитку людського потенціалу. Проаналізуйте результат групування країн.
- Створіть гістограму окремих груп країн за рівнем валового національного доходу на душу населення.
- Створіть гістограму окремих груп країн за рейтингом конкурентоспроможності країн світу. Проаналізуйте результат групування країн.
- Створіть гістограму окремих груп країн за рейтингом конкурентоспроможності країн у сфері туризму та подорожей. Проаналізуйте результат групування країн.

Тема 12. Цивілізації як глобальні суб'єкти міжнародних відносин

- Характеристика цивілізаційного підходу О. Шпенглера
- Характеристика цивілізаційного підходу А. Тойнбі
- Характеристика цивілізаційного підходу С. Гантінгтона

Тема 13. Характеристика сучасних світових цивілізацій

- Цивілізаційна динаміка України

Тема 14. Геоеконімічна структура світу

- Написання есе на тему «Концепція світ-системного аналізу І. Валерсайна» (за книгою Валлерстайн І. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / Пер с англ. П. М. Кудюкина под общей ред. Б. Ю. Кагарлицкого. СПб.: Университетская книга, 2001.)

Тема 15. Міжнародні інтеграційні процеси та глобальні інтеграційні угруповання

- Специфіка інтеграційних процесів в Азіатсько-Тихоокеанському макрореґіоні: АСЕАН, АТЕС, ШОС, Нарада із взаємодії і заході довіри в Азії, Регіональний форум АСЕАН з питань безпеки, Східно-азійське співтовариство

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ
ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
з дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни ОБОВ'ЯЗКОВА

(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:

кандидат історичних наук, доцент кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства
Парфіненко А. Ю.

Поточний контроль (засвоєння тем розділів) – здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (усні відповіді, доповіді, групова дискусія,);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки індивідуальних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування, написання есе);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні, прогностичні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах;
- контроль та оцінювання виконання індивідуальної семестрової роботи.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у вигляді письмового екзамену. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння всіх тем дисципліни.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залікову роботу в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожен вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Вступ до спеціальності».

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем сучасних міжнародних відносин (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем сучасних міжнародних відносин (підготовка наукової статті, тез доповідей та ін., що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів);

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота															Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1								Розділ 2							60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			
есе	семінар, семінарі	Семінарі	Семінар	Семінар	Доповіді	Доповіді	Доповіді	Доповіді	Семінар	Семінар	доповіді	доповіді	Семінар	Семінар			

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль – 60 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання (есе, презентація, виступ з доповіддю)	Критерії оцінювання
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.

3,5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
2,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
2-1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Доповнення виступу:

1 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

0,5 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідей:

1 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

0,5 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (екзамену): підготовка доповідей та робота на семінарських заняттях за результатами яких він набрав не менше 30 балів.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

3 теоретичних питання – 40 балів. Перші два питання – 2*15, третє питання – 10 балів.

Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє після усної співбесіди. За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання екзамену, становить 50 балів. Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє на оголошенні екзаменаційних оцінок після усної співбесіди.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Базова література

1. Дорошко М. С. Країни СНД, Європи і Північної Америки: навч. посіб. / М. С. Дорошко. – К.: Ніка Центр, 2009.
2. Економічна і соціальна географія країн світу : навч. посібник / за ред. С. П. Кузика. – Львів : Світ, 2005. – 672 с.
3. Зінчук Т. О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. О. Зінчук, О. Д. Ковальчук, Н. М. Куцмус. – Київ : Центр учб. л-ри, 2017. – 512 с.
4. Ігнат'єв П. Н. Країнознавство. Країни Азії : навч. посіб. / П. Н. Ігнат'єв. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2006.
5. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин / Камінський А. – Львів, 1995.
6. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. – Чернівці: Книги ХХІ століття, 2019. – 272с.
7. Кравченко Н.Б. Теорія міжнародних відносин.- К.:НУБіП України, 2019. – 210с.
8. Країнознавство : підруч. / В. П. Крижанівський, М. С. Дорошко, В. І. Головченко та ін. – [2-ге вид., переробл. и доповн.]. – К.: 2012.
9. Країнознавство : теорія і практика / Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю.С., Ганич Н. М. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
10. Лісовський, П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : навч. посібник / П. М. Лісовський. – Київ : Кондор, 2017. – 156 с.
11. Маддісон В. В. Політологія міжнародних відносин / Маддісон В. В., Шахов В. А. – К., 1997.
12. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: Підручн. / Мальський М. З., Мацяк М. М. – 2-ге вид., доп. та випр. - К.:Кобза, 2003.
13. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років : навч. посіб. / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. – Київ : Ліра-К, 2015. – 366 с.
14. Масляк П. О. Країнознавство / П. О. Масляк : Підручник. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2008. – 292 с.
15. Машбиц Я. Г. Комплексное страноведение / Я. Г. Машбиц. – Смоленск : Изд-во СГУ, 1998. – 238 с.
16. Мироненко Н. А. Страноведение. Теории и методы / Н. А. Мироненко : учебное пособие для вузов. – М. : Аспект-Пресс, 2001.
17. Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки / Заг.ред. Ігор Миколайович Коваль, Ольга Іллівна Брусилівська. – Одеса : Видавництво Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, 2016. – 408 с.
18. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / За ред. Сергій Олексійович Якубовський, Юрій Олегович Ніколаєв. – Одеса : Видавництво Одеського університету, 2015. – 304 с.

19. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів / За ред. С.М. Шкарлет, Микола Петрович Бутко . – Київ : ЦУЛ, 2016 . – 527 с.
20. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство : Підручник / А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, О.О. Любіцева. – 2-ге вид., переробл і доповн. – К. :Знання, 2015. – 551 с.
21. Требін М. П. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посібник / за ред. М. П. Требін. – Харків : Право, 2016. – 540 с.
22. Турчин Я. Б. Історія міжнародних відносин (1914-2015) : навч. посібник / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Л. С. Матлай. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 140 с.
23. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т/ Л.В. Губерський. – К. – 2004.–760 с.
24. Anderson P. The Invention of the Region 1945-1990 //EUI Working Papers EUI №94/2. Florence, 1991.
25. Brown Ch., Ainley K. Understanding Internanal Relations. – 3. Ed. – Palgrave Macmillan, 2005 – 294 p.
26. Burchill S., Linklater A., Devetak R., Donnelly J., Paterson M., Reus-Smit Ch., True J. Theories OF International Relations. – 3. Ed. – Palgrave Macmillan 2005 – 310 p.
27. Buzan, B., Weaver, O. Regions and Powers: The Structure of International Security. / B.Buzan. - Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
28. Global Regionalization: Core Peripheral Trends. / Ed.by H. S. Geyer. - Edward Elgar Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA, 2006.
29. Katzenstein, P.J. A World of Regions: Asia and Europe in the American Imperium. / P.J. Katzenstein. – Cornell University Press, 2005.
30. Langenhove, L. van Building Regions: The Regionalization of the World Order. / L.van Langenhove. - Ashgate Publishing, 2011.
31. Maria LAGUTINA The Global Region: a Concept for understanding Regional Processes in Global Era. <https://popups.uliege.be/2593-9483/index.php?id=130>
32. Paul, T.V. Regional Transformation in international relations. / International relations theory and Regional Transformation. / Ed. by T.V.Paul. – Cambridge University Press, 2012.
33. Schulz, M., Söderbaum, F. and Öjendal, J. Regionalization in a globalizing world: a comparative perspective on forms, actors, and processes. / M.Schulz, F. Söderbaum. and J. Öjendal. - Zed Books Limited, New York, 2001.

Допоміжна література

1. Арон Р. Мир і війна між націями / Р. Арон. – К.: Юніверс, 2000.
2. Бебик В. М., Шергін С. О., Дегтерьова Л. О. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика. –К.:Ун-т –Україна, 2006. – 208 с.
3. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи: Пер. з англ. – Л.: Лілея-НВ, 2000. – 236с.

4. Атлас світу / [відп. ред. О. Вакуленко]. – К. : Картографія, 2004. – 140 с.
5. Бек У. Общество риска: На пути к другому модерну / У. Бек. – М.: 2000. – 384 с.
6. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. / Даниел Белл; пер. с англ. – М.: Academia,
7. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / М. Вебер. – К.: Основи, 1998.
8. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. – Львів: Кальварія, 2006. – 474 с.
9. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь. – Пер. с англ. / Э. Гидденс – М.: Издательство “Весь Мир”, 2004. – 120 с.
10. Глобальні зміни світу 2025. Доповідь / [пер з англ.]. – Львів : Літопис, 2010. – 188 с.
11. Губерський Л. Культура. Ідеологія. Особистість. Методолого-світоглядний аналіз / Л. Губерський, В. Андрущенко, М. Михальченко. – К.: Знання України, 2002.
12. Довідковий атлас світу / [відп. ред. В.В. Молочко]. – К. : Картографія, 2010. – 328 с.
13. Дубович І. Країнознавчий словник-довідник. – К. : Знання, 2008. – 840 с.
14. Енциклопедія політичної думки: пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2000.
15. Замятин Д. Н. Геополитические образы современного мирового развития // Мировая экономика и международные отношения. – 2001. – №11.
16. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура: Пер. с англ. под науч. Ред. О. И. Шкаратана / М. Кастельс. – М.: ГУВШЭ, 2000. – 608 с.
17. Кастельс Мануэль. Становление общества сетевых структур / Мануэль Кастельс // Новая постиндустриальная волна на Западе: [Антология] / под ред. В. Л. Иноземцева. – М.: Academia, 1999. – С.494–505 с. 2004. – 788 с.
18. Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В.П. Горбатенко; за ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. – [2_е вид., доп. і перероб.]. – К.: Генеза, 2004.
19. Тойнбі А. Д. Дослідження історії. – К. : Основи, 1995. – Т. 1. – 616 с.; Т. 2. – 408 с.
20. Тоффлер Элвин. Третья волна / Элвин Тоффлер. – М.: АСТ, 2004. – 781 с.
21. Тоффлер Элвин. Шок будущего / Элвин Тоффлер. – М.: АСТ, 2004. – 557 с.
22. Тоффлер Элвин. Метаморфозы власти: Знание, богатство и сила на пороге XXI века / Пер. с англ. Науч. ред., предисл. П.С.Гуревича. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. – 670 с.
23. Ушакова Н. Г. Соціально-економічні типи країн / Н. Г. Ушакова, І. І.: Помінова : навч. посібник. – К. : Професіонал, 2004. – 304 с.
24. Шергін С. Парадокси і проблеми глобалізації // Зовнішні справи. – 2008. – № 5. – С. 43.
25. Bruce Cumings. Boundary Displacement: Area Studies and International Studies During and After the Cold War [Electronic resource] / Cumings B. // Bulletin of

- Concerned Asian Scholars. Vol. 29, No. 1: January-March 1997. – pp. 8-12. –
Way of access : /<http://criticalasianstudies.org/assets/files/bcas/v29n01.pdf>.
26. Holbig, Heike (2015) : The plasticity of regions: A social sciences-cultural studies dialogue on Asia-related area studies [Electronic resource] / Heike H. // GIGA Working Papers, No. 267. – Way of access: <http://hdl.handle.net/10419/107632>.
 27. Judith Goldstein. The new world of area studies [Electronic resource] / Goldstein J. – Way of access : <http://news.stanford.edu/news/multi/interaction/0507/area.html>.
 28. Keohane R., Nye J. Transnational Relations and World Politics. – Cambridge (Mass.): Harvard University Press, 1972. – 460 p.
 29. Ludden David. Area Studies in the Age of Globalization [Electronic resource] / Ludden D. – Way of access : http://www.frontiersjournal.com/issues/vol6/vol6-01_Ludden.pdf.
 30. Stephen E. Hanson. In defense of regional studies in a globalized world [Electronic resource] / Stephen H. – Way of access : <http://www.aseees.org/news-events/aseees-blog-feed/defense-regional-studies-globalized-world>.

Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom, Skype, Google Meet проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle, Google Classroom проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle.**